

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247428

การนำตัวผู้ถูกกล่าวหาคดีอาญาออกแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน
ในระบบกฎหมายไทย

POLICE PRESS CONFERENCE INVOLVING THE CRIME
ACCUSED TO MASS MEDIA IN THAILAND

ฉวีวดี ช่างมสาร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุรนารีบุรีรัมย์

พ.ศ. 2553

๖ ๐๐๒๕๒๒๐๗

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัย

247428

การนำตัวผู้ถูกกล่าวหาคดีอาญาออกแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน
ในระบบกฎหมายไทย

ณัฐวดี ยิ่งยมสาร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. ๒๕๕๓

**POLICE PRESS CONFERENCE INVOLVING THE CRIME
ACCUSED TO MASS MEDIA IN THAILAND**

NUTTAWADEE YINGYOMSARN

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Graduate School, Dhurakij Pundit University**

2010

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

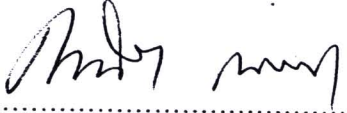
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนำตัวผู้ถูกกล่าวหาคดีอาญาออกแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนในระบบกฎหมายไทย

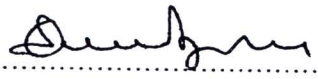
เสนอโดย ณัฐดี ยิ่งยมสาร

สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

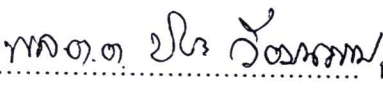
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อุคม รัฐอมฤต

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุคม รัฐอมฤต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล)

..... กรรมการ
(พลตำรวจตรีชาญ วัฒนธรรม)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิศา จิตรน้อมรัตน์)

วันที่ 21 เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕3

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การนำตัวผู้ถูกกล่าวหาคดีอาญาออกแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนในระบบกฎหมายไทย
ชื่อผู้เขียน	ณัฐวดี ยิ่งยมสาร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

247428

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาถึงหลักกฎหมาย รวมถึงขอบเขตและปัญหาที่เกิดจากการการนำตัวผู้ถูกกล่าวหาคดีอาญาออกแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา ในการศึกษาปัญหา ทำโดยการศึกษาวิธีวิจัยเอกสารจากตำรา บทความ กฎหมาย ระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม คำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือคำพิพากษาของศาล (2) เพื่อศึกษาถึงหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหากับสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชนให้เกิดความสมดุล และ (3) เพื่อศึกษาหาแนวทางในการพัฒนากฎหมาย เพื่อเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการให้เจ้าพนักงานได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ตรวจสอบได้ ไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายและข้อบังคับของต่างประเทศ

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

การดำเนินกระบวนการนำตัวผู้ถูกกล่าวหาคดีอาญาออกแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนของต่างประเทศ ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือตามหลักนิติธรรม (Rule of Law) จะให้ความสำคัญอย่างมากแก่การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล รวมทั้งเจ้าพนักงานที่กระทำไปโดยสุจริตการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานที่จะไปล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนต้องมี “ความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหากับการสิทธิการรับรู้ข่าวสารคดีอาญาของประชาชน” ที่จะทำให้เจ้าพนักงานมีอำนาจในการนำตัวผู้ถูกกล่าวหาคดีอาญาออกแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ซึ่งจะมีรายละเอียดที่ชัดเจนในกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

สำหรับประเทศไทย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขของการนำตัวผู้ถูกกล่าวหาคดีอาญาออกแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนไว้ ทำให้การแถลงข่าวส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ และมีการนำวิธีการอื่นมาใช้โดยไม่มีกฎหมายรับรอง ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา

เพื่อให้การนำตัวผู้ถูกกล่าวหาคดีอาญาออกแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนมีมาตรการในการควบคุมการให้สิทธิการรับรู้ข่าวสารคดีอาญาของประชาชนกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกิดความสมดุล ควรดำเนินการดังนี้ (1) ในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน ควรห้ามนำตัวผู้ต้องหามาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน รวมทั้งไม่ควรปิดป้ายชื่อไว้ที่ด้านหน้าของผู้ต้องหา (2) หากมีความจำเป็นต้องลงภาพถ่ายผู้ต้องหาเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนและดำเนินคดีให้พิจารณาเป็นเรื่องๆ ไปว่าเป็นประโยชน์สาธารณะหรือไม่ (3) การให้สัมภาษณ์หรือให้ข่าวแก่สื่อมวลชนในลักษณะเป็นการยืนยันความผิดของผู้ต้องหานั้น ต้องกำหนดเป็นระเบียบปฏิบัติให้ชัดเจนว่าสามารถทำได้มากน้อยขนาดไหน (4) จัดให้มีระบบตรวจสอบเพื่อเป็นหลักประกันกับผู้ต้องหาว่່าจะได้รับ การปฏิบัติจากผู้ใช้อำนาจโดยเที่ยงธรรม

Thesis Title	Police press conference involving alleged the crime accused to mass media in Thailand
Author	Nuttawadee Yingyomsarn
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Udom Rathaamarit
Department	Law
Academic Year	2010

ABSTRACT

247428

The objective of this thesis is study on the rule of law including the questions of law and their extent arisen from police press conference involving alleged the crime accused to mass media in Thailand by the ways affecting offender rights and liberties. The study of the problems in police press conference involving alleged the crime accused to mass media is made by using the method of research study in documents from textbooks, articles, the rules of government office, rules of Royal Thai police station or the judgment of Court in order (2) to study on the ways leading to a balance between the equal protection of law in regard to offender rights and rights to know criminal news of the people and (3) to study, by comparing with the law and rules of foreign countries, on the ways leading possible amendment to the laws as to give the police press conference involving alleged the crime accused to mass media a set of practicable and verifiable rules and regulations providing none of offender rights and liberties any undesirable effects.

The findings could be concluded as the following.

The police press conference involving alleged the crime accused to mass media procedures of foreign countries in accordance with either the provisions of their own constitution or the rule of law had strongly emphasized a great importance on the protection of personal rights and liberties including the criminal investigation officials who performed the act of law bona fide. All actions of the criminal investigation officials possible to be claimed as tortuous acts and violations of personal rights and liberties shall be “A balance between the equal protection of law in regard to offender rights and rights to know criminal news of the people” that placed such

officials in authority to police press conference involving alleged the crime accused to mass media in Thailand. These shall be submitted in writing as the law or rule of law that the clear details.

For Thailand, the Criminal Procedure Code without its rules or procedures of police press conference involving alleged the crime accused to mass media in Thailand. This had induced most of police press conference involving alleged the crime accused to mass media to be under the discretion of the criminal officials, and sometimes some special procedures isn't normally had been brought in use without any legal ground. Of course, this had affected offender rights and liberties.

To set up a balance of measures to control the enforcement of the law and the protection of accused rights and liberties in conducting investigations possible, the following procedures should be adopted: (1) In releasing personal information about the suspect, the suspect should not expose to any media or press conference (2) In the case of pictures of the suspect needed to be shown for investigative reasons, it should be decided whether or not it will be useful for the public (3) If giving an interview or information to the media concerning the extent of the suspect's guilt, it should be clearly stated how much can be done (4) Establish approval system to ensure the suspect will receive equal fairness from the person in power.

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตั้งแต่ได้ทำการศึกษา จนกระทั่งสำเร็จเป็นรูปเล่มดังที่ปรากฏ ผู้เขียนได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดหลักการและทฤษฎีในการศึกษา ทำให้ผู้เขียนเห็นแนวทางในการศึกษาและมองปัญหาที่จะค้นคว้าวิจัยได้ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำในเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนชี้แนะและให้ข้อสังเกตต่างๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และพลตำรวจตรีชาญ วัฒนธรรม ที่กรุณารับเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำและความรู้เพิ่มเติมในการจัดทำวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ผู้เขียนต้องขอขอบพระคุณ คุณแม่ ป้า น้าเฝื่อน น้าหนูและครอบครัว น้องฟ้า รวมทั้งพี่เก้ง ที่ให้การสนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จได้ด้วยดี โดยเฉพาะคุณแม่และพี่เก้งที่เป็นห่วงเป็นใยและคอยได้ตามถึงความคืบหน้าในการศึกษา พร้อมกับให้กำลังใจต่อผู้เขียนตลอดมาจนกระทั่งจบการศึกษา และขอขอบคุณ พี่ๆ ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมา

ประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิดามารดา คณาจารย์ รวมไปถึงทุกท่านที่มีพระคุณและไม่ตรีจิตแก่ผู้เขียน ส่วนความบกพร่องไม่สมบูรณ์ใดของวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ณัฐวดี ยิ่งยมสาร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2. แนวคิดสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชนกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา.....	6
2.1 สิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน.....	6
2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร.....	7
2.1.2 สิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารตามหลักกฎหมาย.....	11
2.2 การคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา.....	14
2.2.1 สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์.....	14
2.2.2 สิทธิและสถานะของผู้ถูกกล่าวหาในฐานะที่เป็นมนุษย์.....	18
2.2.3 สิทธิที่จะเป็นประธานแห่งคดี.....	23
2.2.4 สิทธิที่จะไม่ถูกประจานหรือหยามเกียรติ.....	25
2.2.5 สิทธิที่จะไม่ถูกกระทำโดยปราศจากอำนาจ.....	26
2.2.6 สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาที่ยุติธรรมและปราศจากอคติ.....	27
2.2.7 สิทธิการกลับเข้าสู่สังคมของผู้กระทำผิด.....	30
2.3 อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในคดีอาญา.....	31
2.3.1 การสอบสวน.....	32
2.3.2 การแถลงข่าวการจับกุมกับการสอบสวน.....	35

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3. หลักประกันสิทธิในการนำผู้ถูกกล่าวหาคดีอาญาออกแถลงข่าว	
ต่อสื่อมวลชน.....	38
3.1 หลักประกันสิทธิในกฎหมายต่างประเทศ.....	38
3.1.1 ประเทศอังกฤษ.....	38
3.1.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	41
3.1.3 ประเทศเยอรมนี.....	50
3.2 หลักประกันสิทธิในกฎหมายไทย.....	53
3.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.....	53
3.2.2 ประมวลกฎหมายอาญา.....	56
3.2.3 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	57
3.2.4 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	58
3.2.5 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534.....	59
3.3 แนวทางการแถลงข่าวคดีอาญาของหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง.....	59
3.3.1 พนักงานอัยการ.....	59
3.3.2 เจ้าหน้าที่ตำรวจ.....	60
3.3.3 พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ.....	65
3.3.4 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.....	66
4. บทวิเคราะห์.....	68
4.1 ผลทางกฎหมายไทยของการละเมิดสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา ในคดีอาญาจากการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน.....	69
4.1.1 ผลตามประมวลกฎหมายอาญา.....	69
4.1.2 ผลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	74

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.1.3 ผลตามความผิดตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534.....	76
4.1.4 โทษทางวินัย.....	77
4.2 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับหลักประกันสิทธิตามกฎหมายต่างประเทศ ‘เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายไทย.....	79
4.3 การกำจัดขอบเขตในการแถลงข่าวคดีอาญาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกระบวนการยุติธรรม.....	82
4.3.1 หลักในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ.....	83
4.3.2 จุดประสงค์หลักในการแถลงข่าวของเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่.....	86
4.3.3 ผลกระทบต่อความยุติธรรมของคดี.....	87
4.3.4 ขอบเขตในการแถลงข่าวของเจ้าหน้าที่ของรัฐ.....	88
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	92
5.1 บทสรุป.....	92
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	104
ก. ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีและคำสั่งของกรมตำรวจ ที่เกี่ยวข้อง.....	105
ข. ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการให้ข่าวและบริการข่าวสาร พ.ศ. 2537.....	113
ประวัติผู้เขียน.....	121